

การศึกษาเปรียบเทียบการเล่าเรื่องและสื่อความหมายในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง
ยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย

ภูมิสิทธิ์ กฤตพิพัฒน์โชติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2558

**The study of Narrative and Meanings of Look Thong's Music Video,
Comparison between Classic Era and Contemporary Era**

Phumsit Kritpipattanachote

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Communication Arts

Department of Communication Artss

Faculty of Communication Arts, Dhurakij Pundit University

2015

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดระยะเวลา 2 ปี กับการเรียนในระดับปริญญาโท นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีมิตรภาพและความอบอุ่นจากครู อาจารย์และเพื่อน พี่ น้อง ทำให้มีกำลังใจ พลังภายในการ ตักตวงความรู้ยังไม่สิ้นและสามารถสะสมวิชาความรู้จนพัฒนามาสู่งานวิจัยเล่มนี้ได้อย่างสมบูรณ์

งานวิจัยเล่มนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากหลักสูตรปริญญาโทนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (ทุนนักศึกษาผู้ช่วยอาจารย์) ซึ่งต้องขอขอบคุณครู อาจารย์และผู้ที่เล็งเห็นความตั้งใจของ ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามวิจัยเล่มนี้จะไม่สามารรถเกิดขึ้นได้หากไม่ได้รับพลังใจจากพ่อแม่ และคนในครอบครัวที่เป็นเสมือนแรงผลักดันให้ลูกคนนี้ได้มีโอกาสเรียนและพัฒนาตนเอง ไปสู่ จุดหมายที่หวังไว้

นอกจากนั้นยังได้รับความรัก ความเมตตาจากคุณแม่คนที่สองอย่าง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตินัน บุญภาพ คอมมอน ที่คอยดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษาการพัฒนางานวิจัยเล่มนี้อยู่เสมอ จาก การถ่ายทอดกระบวนการและแนวทางการทำวิจัยของอาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้ศิษย์สามารถพัฒนา งานวิจัยเล่มนี้ออกมาได้อย่างเข้าใจ สุขใจและรู้สึกรักในงานวิจัยเป็นอย่างมาก และต้องขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นชกฤต วันตะเมธ ห้วหน้าภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ให้เกียรติเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.โสภัทธ นาสวัสดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ให้ เกียรติเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้แนวทางการพัฒนางานวิจัยเล่มนี้ให้มีความ สมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบคุณพี่ก๊วง(แม่นมของเหล่านักศึกษาปริญญาโทนิเทศศาสตร์) และพี่น้องเพื่อนๆชาว นิเทศศาสตร์ ปริญญาโททุกท่านที่คอยให้คำปรึกษาและให้ความรักความอบอุ่นกันตลอดมา จนทำ ให้รู้สึกว่า การเรียนปริญญาโท นิเทศศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเป็นเหมือนบ้านที่ทั่วทุก มุมบ้านมีแต่ความสนุกสนานและมิตรภาพอันอบอุ่นเหมือนใครบางคนเคยกล่าวไว้ว่า “คนที่ไม่มีขนกี้ เหมือนคนไม่มีเพื่อน ไม่มีวันบินสู่ที่สูงได้”

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณตัวเองที่ตั้งมั่น คอยบากบั่นสะสมบ่มความรู้ ขอขอบคุณอุปสรรค เปรียบเหมือนครู ให้ศิษย์รู้ทางหลบและเตือนตน ปริญญาโทนิเทศศาสตร์ศาสตร์ที่รัก สร้างพุ่มพัก คนนิเทศให้น่าสน ทั้งการพูดวิเคราะห์สื่อล้วนน่าыл ศาสตร์สร้างคนคนสร้างศาสตร์นี้รันดร

ภูมิสิทธิ์ กฤตพิพัฒน์ โชคดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 ขอบเขตในการวิจัย.....	5
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดเรื่องมิวสิกวิดีโอเพลง (Music Video).....	8
2.2 แนวคิดเรื่องรูปแบบมิวสิกวิดีโอ (Music Video Genre).....	10
2.3 แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ (Ideology).....	13
2.4 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis).....	14
2.4.1 ทฤษฎีเรื่องการเล่าเรื่อง (Narrative).....	15
2.4.2 ทฤษฎีเรื่องการจัดองค์ประกอบรวมในฉาก (Mise en scene).....	20
2.4.3 ทฤษฎีเรื่องสัญวิทยา (Semiology).....	26
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
2.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	30
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	31
3.1 ประชากรในการศึกษา.....	31
3.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา.....	31
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	44
3.6 ระยะเวลาในการศึกษา.....	44
3.7 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	44
4. ผลการวิจัย.....	45
4.1 เปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอและวิธีการเล่าเรื่องใน มิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย.....	46
4.2 เปรียบเทียบเนื้อหาในการสื่อความหมายของมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย.....	72
4.3 เปรียบเทียบอุดมการณ์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย.....	117
5. สรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	122
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	122
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	137
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	145
บรรณานุกรม.....	147
ประวัติผู้เขียน.....	151

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 การเปรียบเทียบแก่นเรื่องในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย.....	56
4.2 ตารางแสดงลักษณะการแต่งกายของศิลปินในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	98
4.3 ตารางแสดงลักษณะการแต่งกายของศิลปินในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัยที่มีกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่น.....	102
4.4 ตารางแสดงลักษณะการแต่งกายของศิลปินที่มีการผสมผสานความ เป็นร็อกในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัยที่มีกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่น.....	104
4.5 ตารางแสดงลักษณะการแต่งกายของศิลปินที่มีการผสมผสานความเป็นชาว คอกในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัยที่มีกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่น.....	106
4.6 ตารางแสดงลักษณะการแต่งกายของศิลปินในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคร่วมสมัยที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้ใช้แรงงาน.....	107
4.7 การใช้สัญลักษณ์ในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	109
4.8 การใช้สัญลักษณ์ในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	112
5.1 การจัดกลุ่มเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย.....	124
5.2 การเปรียบเทียบโครงเรื่องในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิก กับยุคร่วมสมัย.....	126
5.3 การเปรียบเทียบมุมมองการเล่าเรื่องในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย.....	131
5.4 การเปรียบเทียบการใช้แสงกับการสื่อความหมายในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย.....	132

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1 ภาพตัวอย่างภาพลักษณะของศิลปินเพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	49
4.2 ภาพตัวอย่างการแต่งกายและลีลาการเต้นของศิลปินและ แดนเซอร์เพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	50
4.3 ภาพตัวอย่างการใช้โฆษณาแฝงในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	51
4.4 ภาพลักษณะของฉากการดำเนินชีวิตของตัวละครใน มิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	60
4.5 ภาพลักษณะของฉากที่เป็นธรรมชาติในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	61
4.6 ภาพลักษณะของฉากที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	62
4.7 ภาพลักษณะของฉากที่ใช้เทคนิคพิเศษในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	63
4.8 ภาพลักษณะของฉากที่ประดิษฐ์ขึ้นในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	64
4.9 ภาพลักษณะของฉากการดำเนินชีวิตของตัวละครในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	66
4.10 ภาพลักษณะของฉากที่ใช้เทคนิคพิเศษในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	69
4.11 ภาพลักษณะของฉากธรรมชาติในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคร่วมสมัย.....	70
4.12 ภาพตัวอย่างการใช้แสงจากธรรมชาติในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	73
4.13 ภาพตัวอย่างการจัดแสงเบื้องต้นในการถ่ายทำมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	74
4.14 ภาพการจัดแสงเน้นศิลปินในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิก.....	75

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.15 ภาพตัวอย่างการใช้แสงหลากสีสื่อความหมายใน มิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	75
4.16 ภาพการใช้แสงในการถ่ายทำเทคนิคพิเศษในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	76
4.17 ภาพตัวอย่างการใช้แสงจากธรรมชาติในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	77
4.18 ภาพตัวอย่างการจัดแสงเน้นศิลปินในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	77
4.19 ภาพการใช้แสงในการถ่ายทำเทคนิคพิเศษในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	78
4.20 ภาพตัวอย่างการใช้แสงหลากสีสื่อความหมายในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	79
4.21 ภาพตัวอย่างการใช้แสงสโตปในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคร่วมสมัย.....	79
4.22 ภาพตัวอย่างการจัดแสงแบบโลว์คีย์ในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคร่วมสมัย.....	80
4.23 ภาพขนาดภาพระยะไกลในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิก.....	81
4.24 ภาพขนาดภาพระยะใกล้ปานกลางในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	83
4.25 ภาพขนาดภาพระยะปานกลางในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	84
4.26 ภาพขนาดภาพระยะใกล้ในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิก.....	86

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.27 ภาพขนาดภาพพระยะไกลปานกลางในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิก.....	87
4.28 ภาพขนาดภาพพระยะไกลมากในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิก.....	88
4.29 ภาพการใช้ขนาดภาพพระยะใกล้ปานกลางในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งร่วมสมัย.....	89
4.30 ภาพขนาดภาพพระยะไกลในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย.....	91
4.31 ภาพการใช้ขนาดภาพพระยะไกลในการโฆษณาผลิตภัณฑ์ ในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย.....	92
4.32 ภาพการใช้ขนาดภาพพระยะไกลปานกลางในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งร่วมสมัย.....	93
4.33 ภาพการใช้ขนาดภาพพระยะปานกลางในมิวสิกวิดีโอ เพลงลูกทุ่งร่วมสมัย.....	94
4.34 ภาพการใช้ขนาดภาพพระยะใกล้ในมิวสิกวิดีโอเพลง ลูกทุ่งร่วมสมัย.....	69
4.35 ภาพซ้ำภาพการใช้ขนาดภาพพระยะไกลมากและภาพขวา ภาพการใช้ขนาดภาพพระยะใกล้มากในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย.....	97